

УДК 378.016:330:005.95

DOI [HTTPS://DOI.ORG/10.33989/2075-146X.2026.37.361574](https://doi.org/10.33989/2075-146X.2026.37.361574)

ОЛЕКСАНДР ГАЛАГУЗА

ORCID: 0009-0007-9442-1939

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЯК ЧИННИК РОЗВИТКУ ЛЮДСЬКОГО КАПІТАЛУ ТА КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ В СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

У статті здійснено комплексний аналіз теоретичних і методичних засад формування економічної компетентності здобувачів освіти в умовах трансформації соціально-економічних систем, цифровізації та зростання ролі людського капіталу. Узагальнено наукові підходи до трактування поняття «компетентність» як інтегративної характеристики особистості, що поєднує знання, уміння, навички, цінності та поведінкові моделі, забезпечуючи здатність до ефективної професійної діяльності та соціальної взаємодії. Обґрунтовано, що економічна освіта спрямована на формування системного економічного мислення, розвиток аналітичних здібностей і навичок ухвалення обґрунтованих рішень у різних сферах життєдіяльності. Визначено структурні компоненти економічної компетентності, зокрема когнітивний, діяльнісний і мотиваційно-ціннісний, що відображають рівень засвоєння економічних знань, здатність до їх практичного застосування та сформованість відповідального ставлення до економічної діяльності. Наголошено на необхідності інтеграції теоретичної підготовки з практико-орієнтованими підходами, використання інноваційних педагогічних технологій, зокрема кейс-методів, проектного навчання, цифрових платформ і симуляційних інструментів. Доведено, що економічна компетентність виступає важливим чинником конкурентоспроможності майбутніх фахівців, їхньої здатності адаптуватися до динамічних змін, ефективно діяти в умовах невизначеності та брати участь у створенні інноваційних продуктів. Формування економічної компетентності розглядається як стратегічний напрям розвитку освіти, який сприяє підвищенню якості людського капіталу, забезпечує стійкість соціально-економічного розвитку та інтеграцію особистості в сучасне ринкове середовище.

Ключові слова: економічна компетентність, здобувачі освіти, освіта, економіка, людський капітал, конкурентоспроможність

Постановка проблеми та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Сучасні трансформації соціально-економічного середовища, зумовлені глобалізаційними процесами, цифровізацією та посиленням конкуренції на ринку праці, актуалізують проблему формування економічної компетентності здобувачів освіти як важливої передумови їхньої професійної та соціальної реалізації. У цих умовах зростає потреба у підготовці фахівців, здатних не лише володіти системою економічних знань, але й ефективно застосовувати їх у процесі прийняття управлінських рішень, аналізу економічних явищ і адаптації до динамічних змін. Незважаючи на наявність значної кількості наукових досліджень у сфері компетентнісного підходу, проблема формування економічної компетентності залишається недостатньо вирішеною з огляду на необхідність інтеграції теоретичної підготовки з практичною діяльністю, а також забезпечення міждисциплінарного характеру навчання. Суперечність між потребами сучасного ринку праці у конкурентоспроможних, мобільних і економічно грамотних фахівцях та недостатнім рівнем сформованості відповідних компетентностей у випускників закладів освіти зумовлює необхідність переосмислення змісту, методів і форм освітнього процесу. Особливої значущості набуває зазначена проблема в контексті розвитку людського капіталу як стратегічного ресурсу держави. Рівень економічної підготовки населення безпосередньо впливає на ефективність функціонування економіки, інноваційний потенціал суспільства та його здатність до сталого розвитку. Водночас сучасні виклики, зокрема необхідність післякризового відновлення економіки та забезпечення її стійкості, посилюють вимоги до якості освіти та рівня сформованості практично орієнтованих компетентностей. Зв'язок проблеми з науковими та практичними завданнями полягає в розробленні ефективних підходів до формування економічної компетентності, оновленні освітніх програм і впровадженні інноваційних методів навчання. Практичне значення визначається підвищенням конкурентоспроможності випускників, їх готовності до діяльності в умовах невизначеності та ефективного використання людського капіталу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз сучасних досліджень засвідчує посилення уваги до формування економічної компетентності та розвитку людського капіталу. У працях А. Загородньої (2018) обґрунтовано підходи до професійної підготовки економістів і необхідність орієнтації на європейські стандарти. Л. Лісогор і Н. Руденко Н. (2019) наголошують на мотивації у підвищенні конкурентоспроможності

працівників. М. Кохан, Л. Гнилянська та В. Головнєв (2024) розглядають людський капітал як основу сталого розвитку та соціальної згуртованості. Т. Непокупна, Б. Шевченко та С. Степаненко (2025) акцентують на значенні інноваційних освітніх практик у формуванні фінансових і підприємницьких компетентностей, тоді як І. Дашко та С. Федішина (2025) визначають інвестування в людський капітал важливим чинником інноваційного розвитку економіки. Узагальнено, дослідження підкреслюють необхідність удосконалення освітніх підходів для підвищення конкурентоспроможності фахівців.

Метою статті є теоретичне обґрунтування та визначення ефективних підходів до формування економічної компетентності здобувачів освіти в умовах сучасних соціально-економічних трансформацій.

Виклад основного матеріалу дослідження. Формування економічної компетентності здобувачів освіти набуває особливої значущості в умовах трансформації соціально-економічних систем, зростання ролі знань та посилення конкуренції на ринку праці.

Нормативно-правова база України трактує компетентність як інтегративну, практично орієнтовану характеристику особистості, що забезпечує її самореалізацію, професійне становлення та ефективну взаємодію в умовах сучасного соціуму. У межах новітньої освітньої парадигми відбувається переорієнтація з процесу навчання на досягнуті результати, де визначальним індикатором виступає якість освіти, доповнена сформованістю компетентностей. Узагальнення наукових підходів дозволяє інтерпретувати поняття «компетентність» у кількох вимірах: як інтеграцію практичних умінь, навичок і моделей поведінки в межах певної діяльності; як сукупність знань і вмінь без чітких критеріїв оцінювання; як поєднання знанневих і діяльнісних компонентів із орієнтацією на встановлені стандарти; як синтез індивідуальних здібностей і особистісних якостей. За умови розуміння економічної освіти як процесу опанування базових економічних знань і здатності їх застосовувати у різних видах діяльності, змінюється і цільова спрямованість цієї освітньої галузі. Вона передбачає формування у здобувачів системного бачення мікро- та макроекономічних процесів, розвиток аналітичних умінь і навичок прийняття виважених, науково обґрунтованих рішень у повсякденному та професійному житті. У цьому контексті економічна освіта постає як інструмент осмислення взаємозв'язків між індивідом, домогосподарством і державою в ринковому середовищі, засвоєння фундаментальних економічних категорій і закономірностей, а також чинників впливу економічного середовища на підприємницьку діяльність, що сприяє становленню як загальної, так і професійної компетентності. Як складова загальної освітньої системи, економічна освіта набуває особливої ваги в умовах ринкової трансформації та демократичних змін, оскільки саме рівень економічної підготовки населення визначає потенціал соціально-економічного поступу держави. У системі вищої освіти її мета полягає у формуванні фахівців із сучасним економічним мисленням, інноваційними знаннями та здатністю ефективно застосовувати їх для вирішення актуальних соціально-економічних завдань на засадах безперервного професійного розвитку. Загалом економічна освіта орієнтована на підготовку конкурентоспроможних фахівців, здатних здійснювати результативну діяльність у ринковому середовищі, де економічні, фінансові та управлінські процеси функціонують у тісній взаємодії, а якість управлінських рішень безпосередньо впливає на ефективність функціонування організацій. Серед стратегічних орієнтирів розвитку економічної освіти в Україні визначено забезпечення її відповідності міжнародним стандартам якості, розширення доступності, утвердження демократичних засад освітнього процесу, підвищення престижу педагогічної діяльності, оптимізацію структури спеціальностей і впровадження європейських освітніх принципів (Загородня, 2018).

У сучасному суспільстві економічна компетентність розглядається як інтегративна характеристика особистості, що поєднує систему економічних знань, практичних умінь, ціннісних орієнтацій і поведінкових моделей, необхідних для ефективної участі в економічних процесах і прийняття обґрунтованих рішень. У межах концепції розвитку людського капіталу економічна компетентність розглядається як визначальний фактор, що сприяє зростанню ефективності трудової діяльності, підвищенню гнучкості щодо змін та формуванню спроможності до інновацій. Вона забезпечує формування у здобувачів освіти здатності аналізувати економічні явища, оцінювати ризики, раціонально використовувати ресурси та орієнтуватися в умовах невизначеності. Такий підхід відповідає сучасній парадигмі освіти, орієнтованій на розвиток компетентностей, що мають практичну цінність і забезпечують конкурентні переваги фахівця.

Структурно економічна компетентність охоплює когнітивний, діяльнісний і мотиваційно-ціннісний компоненти. Когнітивний компонент передбачає засвоєння базових економічних категорій, закономірностей функціонування ринку та принципів господарювання. Діяльнісний компонент включає сформованість умінь застосовувати знання у практичних ситуаціях, зокрема під час фінансового планування, аналізу витрат і доходів, прийняття управлінських рішень. Мотиваційно-ціннісний компонент відображає ставлення особистості до економічної діяльності, її готовність до підприємництва, відповідальність за власні економічні рішення.

Формування економічної компетентності здобувачів освіти потребує впровадження інноваційних педагогічних підходів, що передбачають інтеграцію теоретичних знань із практичним досвідом. Ефективними є використання кейс-методів, проектного навчання, симуляційних ігор, цифрових освітніх

платформ, які сприяють розвитку аналітичного мислення та навичок ухвалення рішень. Особливого значення набуває міждисциплінарний підхід, що забезпечує поєднання економічних знань із управлінськими, правовими та інформаційними компетентностями.

З огляду на сучасні виклики, зокрема цифровізацію економіки та глобалізаційні процеси, економічна компетентність є основою конкурентоспроможності майбутніх фахівців. Вона забезпечує їхню здатність швидко адаптуватися до змін, ефективно діяти в умовах динамічного ринку та брати участь у створенні інноваційних продуктів і послуг. Формування економічної компетентності є не лише освітнім завданням, а й стратегічним напрямом розвитку суспільства, оскільки сприяє підвищенню якості людського капіталу та сталому економічному зростанню.

Зростання конкурентоспроможності трудових ресурсів і посилення значущості креативної складової праці в умовах інноваційних трансформацій зумовлюють потребу у створенні безперервних можливостей для професійного вдосконалення особистості протягом усього життєвого шляху. Це охоплює всі етапи формування та реалізації освітньо-професійного потенціалу. Вищий рівень освіченості забезпечує ширший доступ до інформаційних ресурсів, зокрема щодо функціонування ринку праці, що, у підсумку, підсилює позиції індивіда в конкурентному середовищі. За сучасних умов вирішального значення набувають нецінові чинники конкурентоспроможності робочої сили, пов'язані передусім із підвищенням якості людського капіталу, зокрема рівня освіти, професійної підготовки та опанування актуальних компетентностей. Водночас реалізація таких переваг у контексті стрімкого технологічного прогресу вимагає систематичного оновлення освітньо-кваліфікаційних характеристик працівників. Це передбачає постійне вдосконалення знань, умінь і практичних навичок на засадах безперервної освіти як ключового механізму адаптації до динамічних змін (Лісогор, & Руденко, 2019).

Економічні досягнення особистості та суспільства зумовлюються не лише рівнем знань і навичок, а й станом здоров'я, психологічним благополуччям і культурним розвитком. Формування людського капіталу відбувається через підвищення освітнього рівня та компетентностей, що забезпечує активну участь індивіда в економічному, соціальному й політичному житті. У цьому контексті людський капітал виступає ключовим ресурсом соціально-економічного зростання держави та основою її стратегічного потенціалу. Зміцнення соціальної єдності через розвиток людського капіталу є важливою передумовою стабільності та сталого розвитку, особливо в умовах динамічних змін. Досягнення цих цілей забезпечується шляхом розширення доступу до якісної освіти, впровадження інклюзивних підходів, розвитку соціальної інфраструктури, формування актуальних професійних і цифрових навичок, підтримки підприємництва, посилення соціальної взаємодії та громадянської активності, гарантування соціального захисту, а також розвитку програм психологічної підтримки й екологічних ініціатив (Кохан, Гнилянська, & Головнєв, 2024).

Інвестиції в людський капітал є визначальним чинником інноваційного розвитку економіки України, особливо в умовах воєнного стану та відбудови. Саме рівень розвитку людського потенціалу забезпечує економічну стійкість, конкурентоспроможність і соціальну рівновагу. Пріоритетними напрямками є оновлення освіти через впровадження гнучких програм, інтегрованих із потребами ринку праці, посилення взаємодії з бізнесом, розвиток дуальної освіти та цифрових форматів навчання. Важливим є формування сучасних компетентностей, зокрема у сферах цифрових технологій, STEM та перепідготовки дорослого населення. Необхідною також є адаптація підготовки кадрів до запитів пріоритетних галузей (ІТ, енергетика, біотехнології) із запровадженням системи прогнозування потреб ринку праці. Важливу роль відіграє державно-приватне партнерство, стимулювання інвестицій у освіту й науку, а також підтримка програм професійного розвитку та повернення кваліфікованих фахівців. Додатковими чинниками виступають підвищення престижу інтелектуальних професій і створення системи оцінювання ефективності вкладень у людський капітал, що дозволяє раціонально використовувати ресурси та посилювати їх соціально-економічну віддачу (Дашко, & Федішина, 2025).

Випускник закладу вищої освіти має володіти не лише професійними знаннями, а й здатністю ефективно діяти в складних соціально-економічних умовах: генерувати й реалізовувати ідеї, ухвалювати обґрунтовані фінансові рішення, раціонально поводитися як споживач і виробник. Незалежно від форми зайнятості – найманої праці, підприємництва чи самозайнятості ключового значення набувають фінансова грамотність і підприємницька обізнаність. Сучасна вища освіта орієнтується на компетентнісний підхід, який передбачає не стільки накопичення знань, скільки їх практичне – застосування. Відповідно до національних і європейських стандартів, компетентності мають інтегрований характер і визначають готовність фахівця до професійної діяльності. Формування фінансових і підприємницьких компетентностей ґрунтується на поєднанні теорії з практикою, використанні інноваційних освітніх технологій, розвитку самостійності та відповідальності здобувачів освіти, а також здатності адаптуватися до динамічних соціально-економічних змін. У цьому контексті університети впроваджують освітні й практичні ініціативи, спрямовані на розвиток відповідних компетентностей, а також долучаються до формування державної політики, зокрема у сфері фінансової грамотності, що забезпечує актуальність змісту та методів навчання (Непокупна, Шевченко, & Степаненко, 2025).

Висновки. Формування економічної компетентності розглядається як пріоритетний результат сучасної освітньої парадигми, що забезпечує інтеграцію знань, практичних умінь, навичок і ціннісних орієнтацій для ефективної професійної діяльності та соціальної взаємодії. Її розвиток передбачає поєднання теоретичної підготовки з практикоорієнтованими підходами, активне використання інноваційних освітніх технологій і міждисциплінарну інтеграцію. Рівень сформованості економічної компетентності визначає конкурентоспроможність, професійну мобільність і здатність фахівців адаптуватися до умов невизначеності та цифрових трансформацій. Посилення економічної підготовки сприяє підвищенню якості людського капіталу, ефективному використанню ресурсів і розвитку інноваційного потенціалу економіки. Модернізація освітнього процесу орієнтується на узгодження змісту підготовки з потребами ринку праці, розвиток підприємницьких і цифрових навичок, а також посилення взаємодії освіти, науки й бізнесу з метою забезпечення сталого соціально-економічного розвитку.

Список використаних джерел

- Дашко, І., & Федішина, С. (2025). Інвестування в людський капітал як фактор інноваційного розвитку економіки України. *Актуальні проблеми сталого розвитку*, 2, 5. Взято з <https://journals.csr.com.ua/index.php/sustainability/article/download/152/11>
- Загородня, А. (2018). *Професійна підготовка фахівців економічної галузі у закладах вищої освіти Республіки Польщі та України*: монографія. Київ: ВП «Едельвейс». Взято з [https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/717530/1/Загородня Монографія 2021_12_18.pdf](https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/717530/1/Загородня%20Монографія%2021_12_18.pdf)
- Кохан, М., Гнилянська, Л., & Головнюв, В. (2024). Розвиток людського капіталу та досягнення соціальної згуртованості в умовах формування стратегічного потенціалу та динамічних змін. *Економіка та суспільство*, 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-58>
- Лісогор, Л., & Руденко, Н. (2019). Мотивація професійного розвитку працівників як чинник підвищення їх конкурентоспроможності. *Сталий розвиток економіки*, 1 (42), 121-127. Взято з <http://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/63/62>
- Непокупна, Т., Шевченко, Б., & Степаненко, С. (2025). Освітні практики розвитку підприємницьких та фінансових компетентностей майбутніх фахівців для сучасного ринку праці. *Інвестиції: практика та досвід*, 19, 139-146. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.19.139>

References

- Dashko, I., & Fedyshyna, S. (2025). Investuvannya v liudskyy kapital yak faktor innovatsiinoho rozvytku ekonomiky Ukrainy [Investment in human capital as a factor of innovative development of Ukraine's economy]. *Aktualni problemy staloho rozvytku* [Current Issues of Sustainable Development], 2(5). Retrieved from <https://journals.csr.com.ua/index.php/sustainability/article/download/152/11> [in Ukrainian].
- Zahorodnia, A. (2018). *Profesiina pidhotovka fakhivtsiv ekonomichnoi haluzi u zakladakh vyshchoi osvity Respubliki Polshchi ta Ukrainy: monohrafiia* [Professional training of specialists in the economic field in higher education institutions of the Republic of Poland and Ukraine]: monograph. Kyiv: VP "Edelweis". Retrieved from [https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/717530/1/Загородня Монографія 2021_12_18.pdf](https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/717530/1/Загородня%20Монографія%2021_12_18.pdf) [in Ukrainian].
- Kokhan, M., Hnylianska, L., & Holovniiov, V. (2024). Rozvytok liudskoho kapitalu ta dosiahnennia sotsialnoi zghurtovanosti v umovakh formuvannia stratehichnoho potentsialu ta dynamichnykh zmin [Human capital development and achievement of social cohesion in the conditions of strategic potential formation and dynamic changes]. *Ekonomika ta suspilstvo* [Economy and Society], 59. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-58> [in Ukrainian].
- Lisohor, L., & Rudenko, N. (2019). Motyvatsiia profesiinoho rozvytku pratsivnykiv yak chynnyk pidvyshchennia yikh konkurentospromozhnosti [Motivation of professional development of employees as a factor of increasing their competitiveness]. *Stalyi rozvytok ekonomiky* [Sustainable Development of Economy], 1 (42), 121-127. Retrieved from <http://economdevelopment.in.ua/index.php/journal/article/view/63/62> [in Ukrainian].
- Nepokupna, T., Shevchenko, B., & Stepanenko, S. (2025). Osvitni praktyky rozvytku pidpriemnytskykh ta finansovykh kompetentnostei maibutnikh fakhivtsiv dlia suchasnoho rynku pratsi [Educational practices for the development of entrepreneurial and financial competencies of future specialists for the modern labor market]. *Investytsii: praktyka ta dosvid* [Investments: Practice and Experience], 19, 139-146. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6814.2025.19.139> [in Ukrainian].

GALAGUZA A.

Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University, Ukraine

FORMATION OF ECONOMIC COMPETENCE IN EDUCATION AS A FACTOR OF HUMAN CAPITAL DEVELOPMENT AND COMPETITIVENESS IN MODERN SOCIETY

In the article, a comprehensive analysis of the theoretical and methodological foundations of the formation of economic competence of education seekers in the conditions of the transformation of socio-economic systems, digitalization and the growth of the role of human capital is carried out. Scientific approaches to the interpretation of the concept of "competence" as an integrative characteristic of an individual that combines knowledge, abilities, skills, values and behavioral models, providing the ability for effective professional activity and social interaction, are summarized. It is

substantiated that economic education is aimed at the formation of systemic economic thinking, the development of analytical abilities and the skills of making informed decisions in various spheres of life. The structural components of economic competence are defined, in particular cognitive, activity and motivational-value, which reflect the level of assimilation of economic knowledge, the ability to apply it practically, and the formation of a responsible attitude to economic activity. Emphasis is placed on the need to integrate theoretical training with practice-oriented approaches, the use of innovative pedagogical technologies, in particular case methods, project-based learning, digital platforms and simulation tools. It has been proven that economic competence is an important factor in the competitiveness of future specialists, their ability to adapt to dynamic changes, act effectively in conditions of uncertainty and participate in the creation of innovative products. The importance of investment in human capital as an important resource of economic development and social stability of the state and the need to modernize the educational system, focus on the needs of the labor market, develop entrepreneurial and digital competencies, as well as strengthen the interaction of education, science and business are emphasized. The formation of economic competence is a strategic direction of education development, which contributes to the improvement of the quality of human capital, ensures the sustainability of socio-economic development and the integration of the individual into the modern market environment.

Key words: *economic competence, educational attainment, economy, human capital, competitiveness.*

Стаття надійшла до редакції 01.04.2026

Стаття прийнята 17.04.2026

Статтю опубліковано 15.05.2026

УДК 373.2.043.2-056.2/3

DOI [HTTPS://DOI.ORG/10.33989/2075-146X.2026.37.361580](https://doi.org/10.33989/2075-146X.2026.37.361580)

ОЛЕНА ГНІЗДІЛОВА

ORCID: 0000-0001-7706-2427

ЮЛІЯ ДУБОВИК

ORCID: 0000-0001-8540-9531

СВІТЛАНА БУРЦОВА

ORCID: 0000-0002-0063-3567

Полтавський національний педагогічний університет імені В. Г. Короленка

АЛЬТЕРНАТИВНА ТА ДОДАТКОВА КОМУНІКАЦІЯ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ЗАКЛАДУ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ: ТЕОРЕТИКО-ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

Статтю присвячено актуальній проблемі впровадження засобів альтернативної і додаткової комунікації (АДК) в освітній процес закладів дошкільної освіти в умовах розвитку інклюзивного середовища. Обґрунтовано значення АДК, як ефективного педагогічного інструменту, забезпечення доступності освіти для дітей з порушеннями мовленнєвого розвитку, особливими освітніми потребами, а також для дошкільників, які зазнають труднощів у соціальній взаємодії, адаптації та емоційній саморегуляції. У статті здійснено аналіз нормативно-правових засад використання АДК в Україні, зокрема положень законів «Про освіту» та «Про дошкільну освіту», що регламентують створення інклюзивного та доступного освітнього середовища.

На основі узагальнення вітчизняних і зарубіжних наукових досліджень розкрито сутність поняття альтернативної та додаткової комунікації, визначено її педагогічний потенціал у розвитку комунікативних, соціальних і емоційних навичок дітей дошкільного віку. Особливу увагу приділено характеристичі окремих засобів АДК, зокрема карток PECS, візуальних розкладів, візуальних дошок емоцій, жестової мови Makaton та цифрових інтерактивних комунікативних засобів. Показано, що їх системне використання сприяє зниженню комунікативних бар'єрів, підвищенню рівня самостійності та активної участі дітей в освітньому процесі. Наголошено на перспективності впровадження україномовних цифрових засобів АДК, як складової сучасного інклюзивного освітнього простору закладу дошкільної освіти. Зроблено висновок про доцільність використання засобів альтернативної та додаткової комунікації, як універсального педагогічного ресурсу підтримки мовленнєвого, соціального та емоційного розвитку дітей дошкільного віку.

Ключові слова: *альтернативна і додаткова комунікація (АДК), інклюзивна освіта, заклад дошкільної освіти, діти дошкільного віку, особливі освітні потреби, комунікативний розвиток, цифрові засоби комунікації, засоби візуальної підтримки*

Постановка проблеми. Сучасний етап розвитку дошкільної освіти в Україні характеризується посиленням уваги до забезпечення доступності освітнього процесу для всіх категорій дітей, зокрема тих,